

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
 Härad: Frosda Adress: Sjöunge
 Socken: Sjöunge Berättat av: Nils Jonsson, Hanna Jonsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1832, 1851 Osby, Lyby.

Uppteckningen rör Tranan och Vårfrudagen.

M. G. 14.

sid 1	Tranan
2	Utklädnad.
3	Sjunga trana
3, 4	Tranbrev
5	Mat på vårfrudagen
5, 6	Vattnet vid vårfrudagen
6	Väderleksmärken
7, 8	Fästesättningar vårfrudagen

ACC. N:R.

M6209:1

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emmette Lönestam
 Härad: Frösda Adress: Sävinge
 Socken: Sävinge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1853, 1857 i Osby Lyby

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gamla sägner och trosföreställningar som jag hört från min barndom och som alltid var i allmänna folktron. Och som di då alltid tog i skedning Vårfrudagen, 25 mars fredaen, i bland var ju den dagen något inne i almanackan. Men i gammal tradition så var 25. m. fredaen den riktiga Tranan, som alltid har kallats villgäss. På fredaen skulle villgässen komma, hade ingen sett dem då ble de sen sommar. Men va villgässen komma, då känne di bräja i vaura. Då villgässen va farna med säner, då ble de vinter. Ett gam. ordet som alltid anv. om någon som var borta utan någon vissaste vart. kane anfaren på villgässen. Tranan kom med huset. Tranan bor huset i säng. Sin fredaen vad tälde de lä väl änne som våren. Tranan lockar glätta ud om vagg.

Di som såg när tranerna kom i sked nega deras flykt, och tog tydor där av. Om di var i sked över ett ställe så både de död eller olycka, eller något egenartat läte. Var di i skingrade skarer, de båa kri i örli.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6909:2

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emette Sonesson
 Härad: Frösda Adress: Sjöunge
 Socken: Sjöunge Berättat av: far, och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1832, 1837 Osby Lyby

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När frodden kom var ju vinterreynan över, då va den första reynan på aured gaud. Så börjades den andra.

2 Eldklädnad kunde ske i så fall, att ungdom kunde knyta i hovar. dekar ju skämt till varandra, eller för att giva rum för liv å glädje, s. k. värglädje, några klädde ut sig och gingo till övriga byns ungdom. Tillåt vädrat kunde di vara klädda i dunnt och ljus, amars i gräts och pickelhua. Di kom till varandra för att hälsa varen, eller ljuset.

De va marie bebödelse dag, ljusets dag. nu var vinterreynan i mörkset över, vaurreynan börja, de lte ljusare. Sen lte mätternas ljusare.

Sen draman var kommen lyte hon, då skulle di inte ha lyse till kvällsnyasterna. Ett ord som alltid anv i folkmäled. drada hun e en räkti drada de i klä se. di draligen en samband med drana.

De ordet anv mycket i samband med klädet. En drada de i klä ud se. gamla drader selte samma så drana. De var så dradet ud.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6209:3

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lennesson
 Härad: Frosta Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1959 Född år 1832, 1837 i Osby Lyby

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3. Sjövinge frana, vet jag ej varit brukligt i någon särskild form.
 Men att förr i tiden di bruka när jören ble bar samlas ut.
 Vid froedaen, eller vid den tiden kunde di gå från ett ställe till ett
 annat, tills di ble flera, eller en hel hop. Sen kunde di en kvätt eller
 natt håra över hela byn, och utomkring, och ställa till anektaket.
 Eller släppa höst på skämlet med att sjunga och som uter alltid
 var hålla ett litet leverne. När ungdom, i synnerhet flickor varit
 tillsammans, har ett ordstär alltid varit. De e som en hob viltgäss.
 Di skrajtar som en bänke viltgäss.

5. Tranbror vill jag minnas jag hört att de skedde i så fall, att vid värfru-
 dag, eller när jorden var bar, så kom vandrande hämmare, di hade s. k.
 kistebror, eller andra bror med vers. Då köpte di ett sådant för några styver
 och sände varandra. De var ju ungdomen, "ungefär som nu verkst." Förr kunde ju
 inte alla själva skriva. Många gamla gånge sådana bror. Jag har mycket hört

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6209.4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Larsson
Härad: Frosda Adress: Åsänge
Socken: Åsänge Berättat av: far och mor
Uppteckningsår: 1939 Född år 1832-1851 i Osby Lyby

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

etter sådana, men de yngre, och de folk, har ej tagit vara på dem.
De kallades kistebrev, emedan pigan fästes dem inna till på kistelocket
eller i lådikan. Där var en liten med vers på små brev, de större var ju
stora bilder. Hvarqvandrante hade alltså både när de kom.
men så förekom även brev med s. k. oförskämt som sändes till män
för att smäda, eller väcka förargelse. Med män oförskämd ramsa eller bild.
Överlämnandet kunde ske på flera sätt. Gamla sännetjärningar har ju
alltid funnits som kunde bära breven i väg. Var de gamla brev som bars
till en fästmo eller fästman så gick de ju lätt att få dem i väg.
Drämonaren kunde själv också förmedla dem. Men sådana voro ju aldrig
pålitliga, så de kunde ju förbytta brev, för att sätta till riktigt ontung
en skämt eller förargelse. Pajkar och flickor kunde ju själva i amygd
sticka in breven till varandra. När de var ute en kväll i sällskaps
stade dem i fickerna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6209:5

Landskap: Lhåne Upptecknat av: Ammede Lonesten
 Härad: Frösta Adress: Årjöpinge
 Socken: Årjöpinge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1832, 1837 i Daly or Lylly

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6. Någon bestämd mat kan jag ej minnas att någon har berättat.
 Men väffler vet jag att de brukade. Ett gammalt bruk, att sen fredagen varit
 nygjärade märkbiten, ^{sen} skulle de ha meaftan. Då sluta kvättsgärningen,
 sen skulle ju åtminstone manfälden vara ute, så fick de ha meaftan.
 Fläsk i bruna könen brukades, de va stark fida. Di gamle så, de hölde å
 arbeta pau. Alla längta efter fredagen, sen ljusna de på alla sätt.
 7. Vattnet vid vårfrudagen skulle enligt gammal folketro vara starkare
 än annars. Där skulle vara tvät i vattnet, ty vid den tiden tvätta
 jungfru Maria barnständer. Efter vårfrudagen eller innan 23 mars, som alltid
 varit fredagen, då var ingen vid bäcken, d.v.s. simmande vatten med vän
 byk, för då tvätta Maria, och ingen skulle då grumla vattnet.
 Di trodde alltid att vattnet strömma fortare vid den tiden, de var för
 de skulle vara renare till Marias tvätt. De skumma och fradga de var
 Marias tvät. Ta på av den fradgan eller av vattnet och bära hem, var ju

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6909:6.

Landskap: Länne Upptecknat av: Amette Somerson
 Härad: Frosta Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1835, 1837 i Osby Lyby.

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

av stor kraft. De hade en särskild kraft som toring. De ansågs som
 oheligt att grunda vattnet vid den tiden, i vattendrag, då grät Maria.
 Men sen Maria hade trättat var vattnet rent. Sen hade inte övernaturligt
 som visades i vatten någon kraft. Sen präst också varit hade sådant
 mistat sin kraft. Jag har alltid hört de utt. sin frodaen å präst vad
 o vemed rainare. sin ha allt skarn å skitt kommed au ed.

8. Ett gammalt väderleksmärke där Anders ha sin hatt där han den de froenatt
 Var de fruset vid Anders "förr Andreas" blev marken frusen till vårfredag.
 Fryser de froenatt fryser de i 40 nätter. Många trodde att tibanden
 blommar froenatt, di som då passa prä, såg den stå ut. I varje fall så
 blommar den ju tidigt. Hon var fru med knöps och grönt både
 hon var, då bar hon vären i famnen. Men bredde hon ut släjan då
 fick di vänta prä vären. Alla gamla märken och folkets minne jag
 från berndomen, di gamle hade stark tro till det, numera hör man ej någon tro

Skriv endast på denna sida!

näst.

ACC. N:R. M6209:7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Amette Jonsson
 Härad: Frosta Adress: Åsänge
 Socken: Åsänge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1897, 1887 i Dalby Lyby

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9. Vårfrudagen hölls för i tiden som en stor dag, jag har även hört ordet jättedag. Den som utförde något arbete vårfrudagen, sen sol gått i skog, så grät Maria. Den som rödde nälen till något arbete, fick ont i fingrarna under året. Di skulle härda sina fötter framant så di blev starka för hela sommaren. För gick ju både stora och små utatt hela sommaren. Om di sprang platt tre gånger fram och tillbaka mellan hemmet och en bit därifrån kunde di sen gå barfota hur mycket som hälets.

Mycket sådant har väl di gamle fått av kloka, men en del härrör sig nog efter bibeln. För lästes mycket i bibeln, i den urgamla bibeln och andra böcker som gamle presider utgivit. Mycket sådant som di alltid hade i stark dro och räbba sig efter, hade di efter Sibylla.

Enligt bibeln så anknöds den största händelsen till bebudelsen, förkunnandet om Frälsarens tillkommande. Man trodde också säkert att världen skapades den dagen, och att det första löften i paradiset gavs på den dagen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6209.8

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
 Härad: Frosta Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: far och mor
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1837, 1857 i Dalby Lyby

8
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Sket skulle bli dödad den dagen. Moak gick ur arken, och Sedon och Gemara försärdes den dagen. Isaaks offring skulle även ske den dagen, och Israels barns utgång ur Egypten. Goliat blev slagen samt Stephanus smad. Di ville även ankykla att Kristus blev korsfäst den dagen, och hans återkomst, yttersta domen skulle ske den dagen.

10 Här har ett gammalt bruk, som di gamle följde, att tredje torsden i för skulle di lägga sig i dagstjus. Den traditionen följde en del gamla, att den dagen skulle di gå i säng tidigt. Men sen tänkte di om kvällarne till syaslorna. Men den late april var de slut med kvällslyset, med undantag något ärskitt krävde det. Den som var kvickast komna i säng den förste kvällen blev fort färdig hela sommaren.

Den som gick länge och stika ble en dräss hela sommaren riktig.